

ACC. N:R M. 12991: 1-15.

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Karl Nilsson, Kalusvik*
Härad: *Kinnared* Berättare: " " "
Socken: *Kalusvik* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1953* Född år *1897* i *Kalusvik*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Butikshandel på landsbygden. s. 1-15. LUF 95.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R **M. 12991:1.**

L.M.f. 95. Butikshandel på Landsbyggsden
Omkring 1860 började en handlare här
i Skalsvik. att bedriva en liten butiks-
handel han var slaktare innan han
började. Men sedan upphörde han med
slakten och en son till honom började
att i hans ställe uppköpa kreatur och
slakta och försälja dem i Wäxiö
och så kunde den förne slaktaren ägna
sig åt sin handel. Den bestod av
salt, sill, kryddor, tabak, socker, kaffe
samt ljus. Ljusen tillverkade han
själv på till och med i form (Ljuespipa)
En del kunder klagade på hans ljus
att de ej voro räta, Då svarade han
det syns ej när de blir uppbrända,
Karamaller tillverkade han också
dessa karamaller rullades i långa

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf. 95

1

ACC. N:R M. 12991:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2

stänger sedan klippte han av i lagom
stora bitar, (Säckäporna) Hursett där han
badde var en mycket liten sluga sparra-
stuga endast ett rum och i det rummet
var både handelsbod och mannens och
hustruens hem där de badde, varorna
hadde han på hyllor och i skåp, Det var
väl inte stora lager för att det togs
från Växjö när sonen var inne med
slakt så fort det gick åt,

Hägen var en Skälabåg som han höll
i handen när han vågde, Dyrk saknades
endast ett hopspikett bord som stod
vid sidan om dörren som fick tjänsigöra
som dyrk, Någon utbildning hade
han ej heller, Skyttar eller någon reklam
fanns ej

Några förslag av varor köptes ej utan endast

vad man behövde för en kort tid.
När man gick till handlanden skulle
man alltid hava något att taga varan
i så att köpte man snus tog man den
stora dosan med sig och i den öste
handlaren snurett då han vägt det
Köpte man 1 lb bönor och 2 lb socker
hade man en nåsduk att taga det i
Satt tog man i en hemvärd påse
(saltpåsen) i denna afår köptes varorna
kontant och någon medtjävlare hade
han ej. Hissrerligen gingo en del omkring
från gård till gård och hade kaffe och
socker med sig men de kommo ej
så ofta, så att när man behövde något
som handlanden hade så gick man dit
Så småningom blev han för gammal
och afåren upphörde. Den gamla stugan

flyttades till en bondgård byggdes upp
framme vid gården till ett bryggerhus.

Wid 1870 talet körde en Knalle omkring
här i byggen med knalle varor som
bestodo av tyger han härstammade
från knalle byggen, Han blev så
förtrogen med Ralsviks borna så att
han köpte sig ett större hus, Jordbruket
som huset hade tillhört köptes av
en annan jordbrukare och knallen
flyttade in i mangårds byggnaden
med sin familj och började manufak-
tur och speceriarår, Den som drevs upp
till en storår, Han kallades
Knallen,

Det var det samma man måste hava
något att taga varorna i, En liten
flicka kom till honom en gång och

skulle handla några småraker, då
frågade knallen vad han skulle ta
varorna i, flickan svarade,
Moå såå att knallen låg väjatt i
Trutån. Han kunde ej tala rent
han skulle säga Truten.

Afären uppkörde omkring 1880.
Det stycke därifrån hade vid 1870-talet
börjats en afär, av en torpare och
spinräcksmakare som började att
driva afär med garn och tyger samt
litet speciell det gick några år för
hannan men sedan gick det i
Bankkurs.

Några år därefter köpte han en
stuga vid allmän väg och där tillver-
kade han spinrockar och sålde åt
samt började så småningom handel

med tyger speciellt och diverse varor i
ett av rummen var handelsboden
mitt i rummet var disken var en
massa lädor fanns för en del varor
såsom kryddor trådrullar och en
del mindre varor. På vänster sida
om dörren var mjöl gäcken, varibete
och rågmjöl förvarades och det fick han
särskilt beröm för. Det var nämligen
Mårten Perrons ångbarn som hade
ett gott rykte om sitt goda mjöl
På höger sida om dörren var en
Cistern med pump som fanns
australalja för legre. På disken
var ställning för papperullar omslag
papper samt vägen. Samt så många
tidningar som han fick dessa tid-
ningar använde han till omslag för

6.

ACC. N:R M. 12991:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7

att papperet i rullarna var för dyrt
Baron dierken var hyllor upp till Taket
för baror av skilda slag lekraker jul-
granspydnader och varje handa.

Vid sidan om handeln bedrev han
spinrocktillverkning en spinrock
före 1900 kostade 5 kr och efter 1900 höjde
han den till 10 kronor.

Någon reklam för sina baror bedrev
han ej heller tvärt emot.

När man kom in i affären så blev
det första han sade, "Å ska du ha."

Hörde han då att man någon annan
gång handlade hos någon annan
så kunde han säga. "Håll inte där
anre han den Tackkätt."

Bakföringen var enklare det var endast
en dagbok som fördes (Kladd) Där skrevs

ACC. N:R M. 12991:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8.

skrevs upp vad man blev skyldig
likaledes hans inköp samt skjuts
till staden. Tillen förvarade han i
källaren. När man köpte till tog man
alltid något käril med sig så att
man fick lake annars kall den sig
ej. Jag skall från hans dagbok anteckna
något den förvaras i Skalsviks hem-
byggs gerd

Jag skall ur hans dagbok anteckna
något. till köptes i Tjog Lihärä har
han vägt både i kilo och lod 1891
skjuts till Växiö som var 2.2 kilometer
har han betalt med 3 kronor 1891
Till våra järnvägs station 1.50. 11 kilon
hemtågning av 1 säck kaffe från Växiö 30 öre
" " " av ett fat räpa " " " 75 öre
Hämtning av en famn ved 75 öre

8.

Mars Märnad 1891 — h. äre

2.	Apr. 8 lod Kaffe 8 lod rocker	41	Priser na stämmer nog ej efter vad de äro ypp lagna en del hade några kontanter med sig och så sprang skulden ypp som blev kvar i haken äro alla skulder slutna
3	Karl Kullström $\frac{1}{2}$ mus 1 liter potatis	49	
4.	Di. man Snus. Tabak	29	
5	Ätler söcker Kaffe $\frac{1}{2}$ mus Bandirocker 4 äre.	1 29	
5.	En stäl 1 ankar nyrtan	25	
5	Akebacken 2 kuller	17	
6	Di. Man 1 kull 3 D. Tocker 1 D. Kaffe	1 93	
7.	Mäjärsken 15 Kg rocker 1 Kg. Kaffe	3 10	
7.	Johanna i Futahagen Tegg till August. Larras Mörste pojke	2 23 4 -	
9.	Ljåknir 1 D rocker 1 D kaffe vill 25 äre 2 kaffekulor.	1 60	

ACC. N:R M. 12991:10.

April Månad 1893.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

10

Köpenkvitt Flåhemsens Håliö		
1 Säck Kaffe à 2,25 per kg.	19,25	
4 kg Dalens Smör à 1,55	6,20	
2 duss ärtbål à 45 öre	90	
2 " " favorit à 80 " "	1,60	
1 låda intubi à 15,50	15,50	
5 duss. blankvärta 65	3,25	
5 " " 48	2,40	
1 gross Tråd 1/20 1/24 Sa	12,00	
10 kg Konfekt à 90	9	
744 mtr grå Domestik 22	16,36	
Pr 67,21 frå räkning		
Akryt 19,25 Akryt förfallen		
Den 18 augusti 1893		
Obs 75 öre att avdraga 10 är		
överbetalt på räkning		
fr 1892		

Inköp faktura No 3.

ACC. N:R M. 12991:11.

Oktober Månad 1893.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

den
Pr 3/10

2	Rubens Tobaksfabrik		
	Belag Karlskrona Kredit		
	10 Papper Frost Snus		
	30 kg ä / krona	30	
	1 rulle Tugg Tobak ä 2.62 1/2 öre	5	25
	all netto		
	Fakturaedel No 15. Kronor	35	25
	Orskarskarns Tryckeri		
	Aktiebolag Kredit		
	Käpt pr 30 dagar		
	Diverse pappers varor		
	Kronor	19	52
	Fakturan No 11.		
	Rubens Tobaksfabrik		
	Karlskrona. Kredit. 1 paket		
	4 kg Tjockrull ä 3.50		
	faktura No 7 Kronor	14	11

11.

11.

ACC. N:R M. 12991:12.

Maj Månad 1891.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

1	Mangni Tjuguboda 3 kg mjöl 10 öre råpa 5 öre järn	1	5	
2	Mangnis Dräng 4 Alm Malster	2	69	
2	Valens 1/2 rocker 8 lod Raffe och papper.		65	
3	Drängen Tjuguboda Inus		30	
6	Carl på Brätalöckan Tyg och knappar	1	50	
6	Mäjeriken 25 öre råpa 20 Söda en storvill		51	
7	Mäjeripigan Tyg Knappar	5	92	
7	Snäckans Altona rär	4		
8	Kerstins Pjoke betalt kr	1	00	
9	Eurlov kullen 2 D kirap 1/2 rocker 8 lod Raffe	1	3	
9	Johanna Ekelin fått till Yn B för kr 5.17			

Yn B Telserman som man
får härmar sig om vägen
än har sig

12

Jag har tagit några utdrag från en
bakförings kladd från 1891 någon äldre
går ej att finna här på orten och det viktigas
är har jag antecknat Denne handlare
hadde egen häst omkring 1891 för att i
kladden står 1893 maj den 31 född
pälungen Blånda Hallad.

På ett annat ställe står det.

1891 Natten mellan den 102 Augusti 1891
kom ofantligt mycket regn så
vatten öfver svåmade alla sidder
Samt fortfor hela Augusti måne
hvar dag.

J. A. Stenbeks
speceri Manufaktur
och Diverserhandel
Rappsvik.

På slutet av 1800 talet fanns här och där en
handlande som kallades flåske han
hadde visserligen inte i Skalsvik
men ej långt från gränslän. Han hade
nåmligen i färd hur han fått sitt
namn är mig obekant.

Denne Flåske sålde nämligen
brännvin olagligt. Brännvinet
förvarade han i källaren från köket
var en lucka i golvet som ledde ner
i källaren.

När man kom dit sade man ej vad
man ville kava. Man hade flaskor
och den satte man på bordet; köket
och pengarna lades under flaskan.
Sedan gick man in och pratade med
flåskan ej om brännvin eller vad man
ville köpa. När man sedan gick ut

gick man åt köket, och då stod där
en liter brännvin på bordet där man
hade satt den tomma flaskan.
Den tog man då och gick.

Flan var ständ till tingett flera
gänger men det gick ej att på någon
sak med honom.

Flan kunde ej rå för att folk tog
brännvin i hans kök.